Hjemstavnsbilleder!

fra

Barndomstiden.

D. F. P. 507

EN GROS - PAPIR - EN DETAIL
JENS ANDERSEN
TELF. 243
FREDERICIA

Hjemstavnsbilleder!

fra Barndomstiden.

Ak ingensteds er Rosene saa røde
og ingensteds er Himlene saa blaa,
og ingensteds er Dimene saa bløde
som dem vor Barndoms Ukyldhvilte paa.

J. Boggesen

1

Hjemstavnsbilleder.

Lad mig sige det ligesaagodt med det samme, som naar eventuelle Læsere senere henskal sige det, naar de lukker Bogen, dersom De er i Besiddelse af den fornødne Taalmodighed og læser det hele, det var en daarlig Fortæller, jeg er nemlig ikke Fortæller og ikke daarligere Skribent. Jo! jeg ved det godt, men Sagen er at jeg fra Barnsben har hørt disse Sidrageler fortalt, og ved Lejlighed genfortalt dem, og mange har bedt mig om, at fortalle, ellers de hellere vil kalde det, nedskrive dem, og Folk kunne jo ikke i disse Tider af mere sig med Biografstater eller andre Forestillinger, da disse jo ere ikke existerede, og Stillingen bitte, hvor skulle den komme fra? Indtagterne smaa, og lang Arbeidstid, men Folk var dengang mere glade, og navnlig mere tilfredse end nu i vor forgjagede, moderne Tid. Dengang sagde man gjerne! een haar et ant fornøyelse, end den én sjel gjør sig, og hvor var det sandt. Indendørsgladerne var meget mere i Værdi den Gang end nu, og navnlig blandt Landalmuen.

I en lille Stue i en lille Gade, sad en vigtig hurlig Majdag to unge Piger og sømmede Lin, og sang smaa Viser imellem, og talte om hvad der var passeret af hverdags Ting, da imens var deres Moder

optaget af at paa Eftermiddagstimen Jordfæstede i Kirkens da pludselig den yngste af de to Piger udbryder, idet hun saa ud ad Vinduet, og saa af der fra Gaarden kommer en ældre Kvinde gaaende med et lille spædt Barn paa Armen, ja det var nærmere en Byld, saa uformelig, idet den lille var indpakket i en masse Kjoler og Tørklæder. Der gaaer den gamle Bedstemoder med den lille Dreng, stakkels lille nu har han ingen Moder mere.

Maa jeg præsentere mig selv, den lille Dreng, som denkjært varmt Kvinde kaldte Søsteren var mig, og Oh Skjæbne, hvor du er underlig her i Verden, den lille Kvinde blev senere min Søster, min Moster, hvem jeg har elsket og stedse glædet mig ved, hun havde som alle vi Mennesker har ved nok sine Fejler, men de druknede fuldstændig, hendes Kjærlighed og velsignelsesrige Livsgjerning, og naar der paa hendes Gravplads staar "Hun var til Velsignelse" da har der aldrig paa nogen Gravskrift staaet noget mere sandt og ærligt, og mere velment en her. Hvor kunne hun ofre sig for sine nærmeste naar Sygdom bankede paa, altid parat baade tidlig og sent, men desværre ikke altid paakommet ja fra en bestemt Side endda kun Harm, og Bebrejdelse ved sin Død, saa saadan er Verden, Hun gjorde saa længe hun kunne, men saa blev hendes Moder

+ x ++ ,

Saa opga vor vor. sin Syngegang

3

Bastet paa et langt og ofte smertefuld Sygeleje. I Elleve lange Aar laa den stakkels gamle Skikkelse paa sit Sygeleje, og sjælden uden Smerte, saa aldrig nogen fast rolig Søvn, idet hun stadig hørte hver Gang Uhret slog, og vidste derfor altid hvad Klokken var slaaet, hvor maa hun have lidt? i saa mange Aar. Saa kaldte vor "Lille Sant," som vi til daglig kaldte hende, og tog os kun af med at passe Hjemmet, sin Fader, som den vare ogsaa i en stakkels Led af grusomme Gigtsmerter, og dildelo Samhid i Benene, som gjorde at han i flere Aar maatte holde sig inde, og aldrig kom paa Gaden, og saa den syge Moder, en til Tider temmelig anstrængende Sygerinde.

x Den anden lange Side som omtalte: Begyndelsen af Fortalling. Blev omsorg min Moder og bedre og kærligere Mor, kunne jeg neppe have faaet, hun har altid gjort sit bedste for at lede mig paa Vej, og aldrig har jeg nogensinde faaet at føle at jeg havde Stedmoder, skønsmod hun har aldrig vidst det gode hun vilde gøre mig, og aldrig har jeg, dersom ikke andre har fortalt mig det, kunnet vide at forholdet var saadan saa stor en Kærlighed og Godhed har hun vist mod mig, og jeg har vel kun daarlig gengældt hende alt det gode hun har gjort mig, Maa Gud ~~[illegible]~~ velsigne hende i sin Evighed, og engang naar hun

4

Hendes Liv var ~~afbrudt~~ paa Held, gave hende en blid og salig Død, og en herlig Opstandelse, som fortjener det i fuldeste Maal. —

i Nore Dalg.

Hendes Fader var en vigtig Bestyrer, fra en lill By Hällbach, han hed Jens Olof Nilsson, men flere Steder kaldet Hällbach. Han var en sagt Natur, og jeg husker i Barn havde stor Respekt for ham, han behøvede kun, naar det ikke gik som efter hans Mening gik rask nok, at see paa os, og sige noa, saa tilmeldig bestemt, saa skrandt vi sammen os, og det gik rask. Han fortalte til vor Skræk hvorledes han som Dreng havde det, og det stod i jo usforrettaaend vrr for. Som Dreng fra 5 Aars Alderen maatte han ud at gjete, paasee Faar og Gas, men ved Siden deraf, maatte han binde Hoser, Garnnøglen laa vrr Skuldren, og Li en Rygsæk, og Strikkepindene skulle stadig vare i Aktivitet. Faarene og Gassene drillede ham jo tidt og ofte var Luften jo gradefardig; Dyrene ville jo helst hen i de øvrige Sodsjens Have, i saadanne Hid: Fristens som stod nærmest, og det maatte de selvfølgelig ikke. En Søndag over Alldag, varmt var det, og tidt havde han vaaret, og blidelig var han slumred ind, da paa en Gang vaagnede han ved at en Fordenstemme raabte hans Navn Jens. — Jens! Da han kom til besindelsen, og Øinene gnedet tilstrækkelig, saa han til sin Skræk

at alle Jassene er: Præstens Hæst, og Præsten selv stod for dem med alt andet end blide Blikke. Om Natten var han efter Jassene, og efter megen Besvær fik han dog atter Flokken samlet sammen paa sine egne Enemærker, men nu først begyndte hans Trængselstid, idet Præsten raabte til om at hente en Skjæppe Rug, Hegnet, og lille Jens maatte kjøre Ordre, og da han kom tilbage med en derfra egnet, maatte han selv foretage den fornødne Nedknapning af Buksene, og Præsten lagde ikke Fingre imellem under den paafølgende Afstraffelse. Præsten var kørende til Annekskirken for at Prædike, og fra Vognen havde han seet Jassene i sin Have, og efter endt Exekution atter op paa Vognen, for i den næste Time at prædike Freden og Sagtmodighedens Evangelium. Det har sikkert været en god Prædiken han det Dag har holdt, naar hans Liv udenfor Kirken skulle prøves af Kristi Lærdom om Gud en Kærlighed. Naa det var jo i 1829-30 at dette passerede den Gang for Præstens jo af en lidt anden Støbning end nu til Dags. Lille Jens Skolegang var heller ikke meget bevendt, idet Skolelæreren var kun holdt Skole om Vinteren, og var Klokker om Sommeren, og da dertil Jens skulle Konfirmeres, endte Lauren i Ingenting, naa det var jo ikke Jer Papir, men saadan var lille Jens Barndom, og i den Tid har maaske mange haft det vanskeligt. Han var helt igennem et Mandfolk, en af de stoute sikre Jyder.

* Naar hans Kunne behandle en lille Jattig Hyrdedreng paa en saadan Jorm at synes djævelsk Maade.

Han blev indkaldt som Frankrok i Slutningen af Krigen 1848–50, og til han fortalt om hvordan der mangledes Uniformer, og blev derfor iklædt Islandske Skjør, blaa Bukser, og Kasket, det havde jo været nydelige Soldater, men tapre Gutter var de, da Krigen imidlertid var ebbet ud, blev han hjemsendt uden at have deltaget i noget Slag.

I 1864, blev han indkommanderet som Brandvagt, og blev indstationeret i Nærheden af Grisbæk Kro, og Moder har dit fortalt os om hvordan hun som 14 aars Pige maatte bringe ent Sjø til ham to Gange om Ugen. Familien var jo som de øvrige indlogeret paa Fyn i Vejlby Sogn, og disse boede i et Hus hos en Husmandsfamilie gode og rare Mennesker, ved Baaringskov og derfra maatte hun ogsaa spadsere paa sin Vei den lange Vej hun til hendes Fader. Hovedlandevejen gjennem Fyn gaar jo op og ned, i Bakke og Dale, og naar hun saa endelig var kommen op paa Bakketoppen, og mente nu var hun ovenpaa, da saa hun igjen en endelig Vej nedfor, flere Gange satte hun sig paa Grøftekanten, og græd, men det nyttede ikke noget, hun maatte have sin Mission endt, og dygtig trat og fortom mun naaede hun tilbage til Baaring ovrhen under Aften.

Naa den gamle Bedste, bragte mig til sit lille Hjem i Snede. Snede er jo en lille By hørende til Vejlby Sogn, beliggende ved Vejle Fjord cirka

7

9 Kilometer fra Fredericia, Forresten er Ulds Klint jo meget bekendt for sin ejendommelig Skønhed; og sine sjældne Træer; som jo er malet af vore ötörst Kunstnere. I Ulds By ejede min Farfar et lille Hus, med en Have med Frugttræer, det var min Barndoms ötörst Fryd at Komme der, ikke der Kunne ligge i Havegangene, og ved Stranden som laa tæt ved, med et lille Stykke Skov, aldrig synes jeg der nogen Sted var saa mange Blomster som her. Og ved Fjordens Bred var der en yppelig Sumlingplads, ikke at tale om naar vi Børn Kunne faa Lov til at laane Farfars Fiskegarn, og saa opdoere vundet: Vandet med det og naar vi saa var saa heldige at faa nogen: Ganene, da var vi jo meget højt oppe med Humoret. Ulds By ligger jo Pænt, med en Tænkvinde Udsigt ud over Vejle Fjord, navnlig ved Indkörselen til Byen fra Bakken gör det sig særlig gældende. Her har forresten længst forvundne Dage været et Overfartssted fra Ulds til Rosenvold. Ellers ligger Ulds By jo ikke saa lidt afsondret fra Alfarvej, hvilket har præget Befolkningen gennem flere Generationer, indtil nu Tilsterne dagligt Kommer saa godt som hvert Hjem, og oprejser Opbyning vundt omkring saavidt de naar. Gennem flere Slægtled var Samtalen jo ensidig præget af hvad der passerede i Sognet, og hvad de enkelte Besögende fortalte af Nyt fra Byerne, og der Kunne tit være gammelt naar det endelig naaede derud, for inden det blev fortalt Sognet vundt. Naar saa de enkelte Familiers Medlemmer samledes om Aftenen efter endt Arbejdstid saa gled

Samtalen jo let hen paa hvad den og den havde hørt af Nyt, om det altid var autentisk sigtet, gjorde jo ikke saa meget naar det bare var interessant. I 1880, da jeg som Barn tilbragte Søndag eller nogle Hverdage hos mine Farmor og Farfar havde jeg ofte Lejlighed til at lytte til deres Fortællinger og flere af Jomfruen vandfarvige Skildringer fyldte mig med en vis Gru. Det var til Beretninger om Skildringer som var passeret i 1864, da Preussen og saa mange andre Stater og Byer havde indkvartering af Syvske og Østrigske Tropper, og Beretninger om, hvorledes de tyske Soldater gik om Stuerne og Kamrene og Loftet og Kjælderen, saadan fortaltes det, at da Fjenden eller Krigsmagten som var de vanskeligst at holde meldt deres Ankomst, blev alle Høns, Ænder og Gæs, først fra en overfor min Farfars Hus liggende større Gaard, som til min Farmor, fordi der mentes at Fjenden ikke nærmede at tage fra "den kleine und armen Bauer", i modsætning til "den grosse Bauer", men Spekulationen mislykkedes, idet der ogsaa var blevet ikke saa faa Fjendtlige Soldater indkvarteret hos mine Bedstefolde, altsaa hos den kleine und armen Bauer, og efter at de var gaaet tilbage, og Faret at opsøge hvad Huset formaaede, men ellers ikke Ænder eller Gaasestege, og da der intet fandtes af slige ovre hos den grosse Bauer, da de jo var mentes der godt gemt i Bedstefars Stue, og paa Loftet saa var der jo intet at gøre ved det.

Brandrum *

Da pludselig lyder der en vældig Fjendtlighed, Rap, Rap Rap, bøsse dog de dumme Ender kunne tie stille, de

Saarde er grulig Spektakkel, og hurtigere end det kan beskrives kom Spøkerne op af Halvim, og ud efter Anderne, som nu maatte bide med Livet, ja saa dumme var de, og troede det sene Tidspunkt blev Farmor beordret op af Sengen, og maatte nu til at stege og servere Andestej for deres Indkvartering, ja der blev saagar sendt Bud efter Spøkerne som laa indkvartert i den store Bondegaard: ah de dumme Dønen, derfor var der ingen Ender hos, der grønne Bønner! Ja Tøsen og Bønnen blev saamænd meget elskværdig imodtaget med til Spisningen, men Nattetøien var jo ødelagt, de dumme Dønen saa Spøkerne, men der grønne Bønner saa, de dumme Ender, havde de ikke lavet saadan grulig Spektakkel, saa havde de sparet Livet, og Farmor et stort Beløb med Anretningen. Men det kunne nu have gaaet min Fatter ligesaadan, jeg mener have mistet Hovedet. Spøkerne, omsmodsætning til Gæsterne var vigtig ilde lidt af alle, havde medbragt en stor grim Køter en Hund som de havde oplært til at stjæle og skjelde Lam paa Marken, og den Kunst havde den til alles ærgrelse udført saa ofte, at de snart var kede af det, og indbyrdes talte de om hvad der dog kunne gøres, men ingen turde jo paatage sig ansvaret at fjerne Hunden, da det jo under de Forhold godt kunne vække Livet.

Tjenestedrengene havde jo hørt deres Tale om, og forbitrede paa Hunden, og da de var gode Venner med Manden, sattede de

sig sammen, og et Par Dage derefter da helt Indkvarteringen
havde været paa en stærk Reise i Omegnen, kom Hjem hen paa
Eftermiddagen, blev der kaldt paa Hunden, den kom af gode
Grunde ikke, idet en af Drengene aarlig havde kræset op for Hunden
om Morgen, og derfor ikke var fuldt med Soldaten, og smuk var
Juldotandig forresten. Da Hunden trods i hardig Søgen, ikke
var til at finde, fik Tyskerne jo nok mistanke om at der var handet
deres Vennogit Galt, men hvem var Gerningsmanden, det gjaldt
dit jo om at faa at vide. Der blev i den Anledning afholdt
stor Forhør af selve Chefen for Indkvarteringen, og var
Sandheden kommen frem var det jo ikkert gaaet Gerningsmanden
ilde, men han var saa klog at forvinde fra Skueplatsen i ingen
Tid, og de øvrige Kunne med fuldt Sandvillighed sige, at de
anede ikke hvor Hunden var. Chefen truede med Dommervælde
og mange andre Djævelskaber, men Hunden var og blev
borte, den havde godt i en nærliggende Mergelgrav, i en Pose med
adskillige to Sten i, for at den ikke forfældig skulle komme
op igen til Skuepladsen. Heldigvis forvandt Ind-
kvarteringen i hele sin Udstrækning i Løbet af et Par Dage efter
denne Tildragelse og Tyskerne kunne atter komme Hjem til
sine hjemlige Kedgryder. Men var han bleven opdaget var
han sikker paa, efter de gamles Mening, at være bleven
skudt straks. I Aaret 1849 6te Juli, fandt Tyskerne
deres Nederlag paa den berømte Dybbølskanse, men 1864 var

og paa de samme Steder mer Kaalhigne, og skulle nok ved Lejlighed vise os, hvem der havde Klogten.

Ja, nogtis kan det ikke, at til var det ovrut interessant, saadan ganske stille at lytte fra Bankekrogen, hvor jeg gerne sad ved Farfars Side, paa de gamles fortallen om hvordan den og den var sigad, og saa ihukommende det gamle Ord, om at vi har jo ingen anden Fornøjelse end den man laver selv; for det passede her som ingensteder, naarlig Farmor den gamle arbejdsomme og hadurlige Kone, som alle saa op til og højagtede. Hvor arlig og betroed hun var, saa man et lille Indblik ved at høre om hvordan hun engang kom til sin Kolmand i Frederica, og der blev presenteret hende en Regning for nogle Varer som hun skulle skylde for udbrod. Det er lynn, a har aller skyldt den en Øre eller saa nogt paa Kredit.' dette maatte Kolmanden jo indromme, og saa kom det jo frem at der var en Gaardmand, som ikke var betroet nogt her nogen, havde benyttet Skelte Marie Navn, som han vidste aabnede sig et andet Fryskord, ind til den attraaede Kredit, det siger sig selv, der blev hurtig slaaet Bom for det.

Hun havde et udmerket Hamor, og det beholdt hun lige til det sidste, og medens vi sune, kunne hun skilder en Sidrogelse, som den hun om Enstens Hans. Den fandtes i Sognet, en Mand lod mig falde han sejr, som nok til daglig var alene efter de vaade Varer, han havde kun nogle faa Stumper Sandes tilbage.

i Munden derfor kunne han som han sad, aldrig bide en Dram over, ~~forbi~~ og da han som ung Kneegt havde tjent i Stad. hvor han havde seet de havde skaaret Halsen over paa Kalvene, naar de ikke vilde drikke, som drak han gjerne hvad der blev ham budt for at han ikke skulle bide samme Skalne. altsaa en meget ønskelig Herre.

Præsten i Fredericia, Finn Tatis Søn, havde Egeskov Kirke som Annexe, og der var netop paa den Tid en meget elskværdig og varmsindet Præst. Naar han kørte til Annexet altsaa Egeskov Kirke, og paa Veien saa en enten Mand eller Kvinde, og de var noget tilfods, sagde han gerne til sin Kusk.

Aah Hans! lad den gamle Idde op hos dig, saa standsede Vognen, og vidkommende var jo glad for at komme til at sidde tilhest for at gaa. Og saadan traf det sig en Søndag Eft. at Veien var paa Vej hjem fra Frederic, og havde en ikke saa lille Knorre paa. Da Præsten ikke saa i hvad Tilstand han var i, bad han som sædvanlig Hans om at holde og lade ham komme op til sig paa Bukken. Det knib jo svært for Veien at komme med med sit Kraftige Tag af Hans lykkedes det omsider, og Veien anede ikke i den Tilstand han var, at det var Præsten han kørte med.

tilhest var bemeldt

Da de havde kørt et Stykke, halede han en stor Portion Mellemostkage op af Lommen, som var indsvøbt, som den Gang var meget brugelig i et Stykke Silkepapir for at det ikke

skulle blive for Resten tvi, men bede hold sig fugtig, tager sig en god Bid, langer hele Sakken hun til Hans og spørger vil der it ha jen med de samme." Hans som jo var vant til den Slags tog sig en forvarsly Skraa, og leverede det tilbage til Sejr, som vil putte det i Lommen, men i det samme kommer han til at tænke paa Manden bag i Vognen, han skal da ikke heller mangler, vender sig hurtig om, forend Hans kan faa afvarget Katastrofen, slikker hele den vappelvittig Sakke om til Præsten, som han jo ikke kendt og sagt:
Da gad a da ved om e Mand der sidder bag i a Uen, it og vil ha jen. Hans fik ham imidlertid stirret paa ret Kol igen, og Præsten fik jo ingen Skraa dengang, og men siden den Oplevelse var Præsten mere tilbageholdende hvem han tog op og kørte paa Landevejen.

Paa en større Gaard var Manden ivrig Spiller i Lotteriet, og Karlene var den Gang slemme til at i al Uskyldighed ødelægge; at gøre Grin med alt, og en Søndag Eftermiddag Kommen af Nabogaarden Karle ind i Stuen i al Beskedenhed, han som i Virkeligheden var en ster Ører, skød sig ottle ind paa Langbænken, og holder en Stø op af Lommen, og giver sig ivrig til at studere. Manden selv var ikke i Stuen i Øjeblikket og Karlen var ene, derimod var Mandens Lotterinumre skrevet med Kridt paa en af Bjælkerne, og saa hurtig kan Kunne skrev han slettet han et Tal ud, og skrev et andet, saadan at Nr. Kom

14.

Ikke at passe til No. paa den store Gevinst paa 100,000 Kr, som netop var optaget i Bladet, ja hvor var det dog ondt gjort, min saadan var jo Landbrugsdommen den Gang.

Han sad stadig og studerede Listen i al uskyldighed, da træder Manden ind. Godda dag! Godda dag sir Karen, Naa haar de faat den ny Stue? Ja svarede Karen. a var til Stad i Stue, og saa fik a en med Hjem.

Er der hjemme nøget Nyt i en? spørger Manden.

Ah it jo saa faa mij, svarede Karen, men a ser der er trist i a Lotteri, hvem der end haar, og saa nævnede han Gaardmandens No. den er sad med 100,000. det hele foregik saa stilfærdig, at der ingen skulle tro der laa Gavtyvestregen bagved. Saa sad de og talte en Stund om tilfældige Ting. Manden vill jo ikke fortælle ham noget om sin Lykke, og tænkte heller ikke over at Karen kendte noget til at hans Lotterinummer var skrevet paa den indvendige Side af Sengestjalken.

Da en lille Tid var gaat, og en af Karens Børn ind, og havde hilset paa Kollegaen, sjønn Manden sig, gaar ind i en anden Stue, og naaer ud af Vinduet. Jørgen – Jørgen! Ja! svarede hans Søn som bød det Navn.

Jørgen – sæt den lille svart for a lille Ven, a vil te trakere.

Hvad er de for nøget Snak, svarede Sønnen.

13:

De ka baare göer, som a sejer. Pancrudi dengunke spuergt dersfter den fremmed Karl, om han maatt baare stroen, den fikk han, skavedi Smeng til Bjälken, keg i stroen.

Haar de opaen for Yörgen? Jou, svaredi dennem. Sog Hatt og Kavej paa, og satt sij op i Vognen, og kört affer Byen til.

Saa det Tidspunkt fandt Karlen det rigtigst at gjör sij usynlig. Manden kört imidlertid et langt Stykke med Befordringen hen til en anden Gaardmand med hvem han spillede i Kompagni om den navnt Lotteriseddel, og gluedestraalende fortalt han om dens store Held, hvor dj. vor Kr. han havde imidlertid Sedlen, og havde set i stroen og svaredi, Jou haade det varet et 6 Tal i stej for et 4 Tal. saa vaar et rigtignok, og bygge to stendered de i stroen og paa Nummeret. Ja det vaar rigtignok, Jou sijer saa vor Mand, da ved da a skröv et op o a Bjälk, og der er et rigtignok, det forstor a et. Hör sijer saa den andin, Ku et it tænk sij, te der haar skroven en gal Tal? Og efter nogen Tids Diskussion endes de om at saadan maatte det vare, men argelig var et jo, og saa kunne vor Mand atter köre Hjim, og see efter paa Bjälken, og det passede godt nok, hvordan det kunne ske, havde han ingen Anelse om. Men hvem der lo var Karlene, da de om Aftenen dro sijd Dagens Begivenhed

16.

Sarlig Nytaarsaften var Karlene alemme, mange Steder
rög det fælt. Stuerne Nytaarsdag, og vel nöjes Eftersyn
viste det sig at den ovenpaa Skorstenen var anbragte
forskellige Ting, som lukkede for Röjen og Trækken, at en
Ildhue dér var löftet af, og lagt ovenpaa Skorstenen var almindelig,
men at en Höstrygn en Nytaarsmorgen stod paa Dagregningen
Runne oppaa ekke. Ikke at tale om at mange Ydervör Nytaars
morgen Runne trænge til ett nyt Lag Maling, saadan var den
skrammerut Nytaarsaften af at slaa Pottetspaa Dörene.
Ja selv den för omtalte Peje gik aldrig Ram forbi en
saadan Aften. Han ejede et lille Hus, som laa i en
Sænking saadan at der foran Huset paa den anden Side
Vejen fandtes en temmelig höj Jordvold, bag hvilken Ur-
otlefterne Runne finde Dækning. Paa Jordvolden
havde en usædvanlig Gavtyv en Nytaarsaften stillet
en Stang i Jorden, og klædt givet den Snakkes Hat paa,
saaden at det i mörket saa ud som der stod en Person.
Naar Peje var i daarlig Humör, og det var han altid Nytaars-
Aften for al det Pjanke Skyld, saa vil det vanst Karlene
Runne raabe, hvor er Johanne, er hun hjemme, eller
hvordan har Johanne det? Johanne var hans Kone.
Peje lukkede et par Gange Dören op og raabte, Holder i
snaar jer Kæft, saa ka i tro, at a ska gie jer
Johanne, ja, a ska ta e Maskedonner.

Men selvfølgelig holdt Gutterne ikke op med at raabe op om Johanne. En kort Tid holdt Peje sig i Ro, men da Skraalhalsene blev ved med at raabe, tabte Peje omsider Taalmodigheden, aabnede Døren, og sigtede med Geværet mod den formodede Person, trykkede løs, og bum, Personen vaklede og faldt bagover, og Peje som i sin Forfærdelse troede at have skudt en af Karlene, udraabte med stor Glæde, Naa no tror a da, de fik Johanne nok, din "Skidning." Han anede jo ikke at Karlen i lang Afstand lod dakket, og kun trak i et langt Reb for at faa Figuren til at falde. Efter den Bedrift gik Peje i Seng med Johanne.

Julebrandevin var jo i alle Tider aldeles nødvendig, min Farfar stod en Døgn før Fillejulefastens og havde intet faaet købt, og heller ingen Tid til at komme til Frederisch alter norut, men den formaldt Peje tilbød sin Assistance, og med saavel Seng, som en Brandevinsdunk af Brandt Jern, i en Snor over Skulderen, kom han ind til Købmanden, og efter at han havde forrettet sine Ærinder, og blandt andet ogsaa faaet adskellig Tobaksrøre, saadan at Humøret var høj begav han sig paa Hjemvejen. Den hen omtalte Lille Juleaftensdag var det Snestorm med glat føre,

hvor det kan knibe for baade Folk og Fæ som er adrevne, at staae lige paa Benene, uden nogen slinger i Valsen, undtagen for Øl, som havde en god Ladning inden Skibs af Flekdal, man erindrer at Brandevin Kostede 8 Ørt Pgl. 24 Gr for en hel Flaske, og naar man i de Tider forlangte en Kaffepunsch paa en Beværtning, Navnet Restaurant kom det jo hidtil vore Dage er jo Ting, men Kendte ikke paa de Tider og navnlig ikke i Smaabyerne. Foruden Kaffe, serverede dertil Sukker og Flode, som dog kun for brugt deraf Navnet "smaa sorte", og saa gerne en hel Flaske Brandevin, saa "smagte der med et Skaal," og saa kunde det jo skee at den Punsch ikke var stærk nok, og saa maatte der jo mere Brandevin i, eller at der var for stærk, og saa maatte der mere Kaffe og Sukker til, saadan kunne der sidder over 2 Punsch til Flasken om end var tom, men saa havde de jo opnaa noget Høiden af Humoret, altsaa pigtog godt paavirket af Spiritus for 24 Gr, 12 Gr pr Punsch en billig Fornøjelse!! naar en saadan Tilstand var Sagt, ved Synet om den forestaaende Ildebrand, men de mange Punsch der var Vidne til at Jens Krydsede han frem af Gaden, og naaede Kongensport, og da Vejen skraaner ned, mistede hvor Vedkommende Herredet, gik det galt, han væltede om, og i Faldet gik Dunken, som jo var fyldt med det

nau Brandevin i Stumpen og Flytkar, og Brandevinen
Flöd til stor Ergrelse for Sjø, langs Rendestenen,
usta, det var dog Bedelig, Komme Hjem uden
Julebranderin, det var trist, altsaa han fik sig samlet
op, og gik ller retter stolpred hen til Købmanden
igen, men da han jo hverken havde Penk eller
nogle Kontanter, borgede han bygg Dels, og kom anden
Gang til slentrende. Og denne Gang gik han
forsigtig ud ad Kongenoport, og naaede cirka 2
Kilometer ud ad Sneldevejen, omtrent ved Pyro Høj; ellers
retter til Vejen der dreje til höjre efter Pyro Høj, der
ligger ellers laa et Vandingssted for Kreaturerne
populær kaldet Rodammen, der maa jo have været
saare sjæn. For for han selv anede det, plodask
laa han paa Jorden, og Drenken slaaet ites og
Brandevinen Flöd atter i Grøften.

No er a da ulykkelig" udbröd han, hvad ska a da
"stille op", "Kam Hjem uden Brandevin til Mads."
de tål a it saa godt a ka." Og saa spadserede han
3 Gang tilbage til Købmanden, og borgede for
anden Gang Drenk og Brandevin, og nu saa
han sig for, at denne Gang skulde det lykkes ham
at komme helskindet Hjem, men akk og ve!
Han spankede ganske forsigtig Hjemefter. Og det

Ln XX

var som Lykken den Gang var ham gunstig, han nogede godt over
alt Skarven indtil han kom til Svedje Mölle, der skraanede Vejen
ikke saa lidt, og da indhentede Ulykken ham atter, idet han der
3dje Gang valtede om, og Dunken trillede med i Grøften, men mark
vardig nok ikke gik itu, hvorimod Proppen sprang af, og Indholdet
løb ned i Grøften, inden Ejer Rendte faa sig selv samlet op,
derimod hørte han det klukkede, og Møllersen som sagtte ham.
at Stykke derfra hørte ham endnu sige. Ja! du klukker og a ka
nu Jal it hjælp dig. Da han endelig fik sig rejst op, og
fandt Dunken og reddet, begav han sig skjælvende Hjem til
Farmor med den tomme Dunk, og den altandet end gladelige Beretning
om Turen Udfald, saa Farmor tog det med godt Humør, og
spadserede selvsom Eftermiddagen til Hologaards Kro, efter Julebrandem
og andre nødvendige Indkjøb til Julehøjtiden, Hologaards Kro, havde
jo Skjenkehandel ved Siden af Krohold.

Som Barn kom vi aldrig paa Besøg hos Bedstefraldre i Svedje ved
Juletid eller overhovedet om Vinteren, derimod om Sommeren gik det
ikke saa sjældent paa, ja mangen Gang spadserede vi Børn 2a 3 i Flok
derned Onsdag Eftermiddag, og var der saa paa Besøg til Søndag Paaskedag
hvor saa Hjemrejsen skjandt stod. Særlig husker en Onsdag, da jeg i
Følge med en yngre Søster var paa Vejen derned, og i Anledning af Paaskeud-
flugten havde hun faaet en ny Hat, og nu vilde Skjæbnen at vi paa Vejen
blev igjen overfaldet af en Sordenbyge. Søren gad og jammed sig, fordi
den ny Hat blev ødelagt af Regnen, og da Vejret var utaalelig da

vi forlod Hjemmet, havde vi jo ikke forsynet os med Sovepuder, naa ödt
lagt blev Hatten ikke, den blev gemt under Forklædet, og vi naaede snoiden
ud til Skilde, hvor Farmor snart skuldt paa Hjemmet alle mismodige Tanker,
og paa fremdragt godt Humör. Langfredag og Paaskedag spadserede vi
gerne til Egeskov Kirke, og Paaskedag havde en særlig Tiltrækkelse for
mig, idet der den Dag, som ogsaa ofte Pinsedag, og Juledag, blev ofret
til Præsten og Degnen. Et Par Dage før modtog de forskellige
Beboere i Sognet fra Lauren 2 Stykker 4 kantet Papir, hvor
Navnet stod skrevet indeni, og deri indlagdes Offerpengene til Præsten,
gerne röd Farve, og til Degnen mörkeblaa, og nu havde jeg dit, som
jeg den Gang syntes meget aresputs Hvem, at spadsere i Flok og Rad
med de övrige Kirkegangere op om Alteret, paa hvilket den röde
Pakke blev lagt, og derefter den til Degnens Plads, hvor Offret til
ham blev lagt paa et lille Bord, ved hvilket Degnen stangede, og
takkede for hvert der blev ham bragt. Var der først Gudstjeneste, altsaa
2den Paaskedag, Formiddagsgudstjeneste var vi gerne tilstede, Eftermiddagen blev
brugt til Spadseretouren med Hjemmet, hvorfra vi gerne
indtraf ved 5-6 Tiden, rigtig godt trætte, og udsultne. Naa
efter en slaphændt Nattesövn var vi jo atter i fuld Vigør.

Naar jeg først fortalte om Farfars Juletræandagt, maa det
ikke forstaaes saaledes, at han i nogen Maade var hengiven
til gudsdyrkelig Spiritusnydelse, nej det var langtfra Tilfældet.
Men en Sön efter Taffen, saavel Øst som Aften var den
Gang almindelig, da kendtes jo knapnok Dåser, i hvert

X/ Farfar gik aldrig ind i Kirketolne, han vilde op o a Loft."
dermed mente han oppe paa Orgelpladsen, dengang var der jo
ingen Orgel.

Solde ikke ude paa Landet. Strangt arbeidede begge de gamle Bedstaforældre, Farmor malkede paa Gaarden, som laa over deres Hus, og naar det var Tilendebragt, saa i Skoven, naar den var inde efter Brænder — Nødder, Hindbær alt efter Aarstiden, og saa Hjem og næste Dag ind til Byen, hvor de blev solgt. ja Farmor gik ikke af Vejen for at vandre paa sine Ben to Gange i Løbet af Dagen, ja og vundt til Vundome, saa det kunne til Tider vare drøjt nok. Farfar var bekendt som en saalig ottabil Drainomeister, og mangen af vår Land har han drainet, og faaet afvandet; foruden dette Arbeide, passede han Skoven for de fleste Skovejere, og ingen var som ham, kendt pa de forskellige Egne af den store vidtstrakte Sneldeskov. Som saadan havde han Lov til efter endt Arbeidsdag at tage en Gren med Hjem, og mangen en Gren kom Farfar slæbende med af saadan ved Aftenstid hjemad, en lang Arbeidsdag havde han, og til Tider meget strang, sin Forplejning tog han med hjemme fra om Morgenen, og tit kunne Maltmaden blive tør nok, men en Snaps kunde ikke undvære. Men var Farfar kommen paa Vej, og opdagede at han havde glemt Mad eller Snapsen hjemme, saa fortalte han ganske roligt sin Vej. Men havde han derimod glemt sit Skraatobak, saa hjalp der ingen Bøn eller Mor, saa vendt han om, for Skraaen kunne han ikke undvære og gladelig gik han den lange Vej tilbage for at hente sin Skraa, uden den kunne han ikke Arbeide. Valgdagen dengang var en

af de store Festdage, da mødte Befolkning fra Land og By, for Vejle Amts 10de Valgkreds her i Frederica hvor Valget foregik, til det store Exercerhus ved Østervold. Og fra tidlig Morgen rullede den ene Vogn efter den anden ind gennem Byens 3 Vejgangsport: Prinsens, Kongensgport og fra Strandvejen, det gjaldt jo om at faa opendt fra og naa Valgstedet til Valghandlingen begyndte Kl. 10. Ligesaa Vognene saaes flere Hestevogne, det gjaldt jo om at kunne faa saa mange paa Vognene som muligt, d. v. s. dersom de stemte paa samme Kandidat, dersom det ikke var tilfældet kunde de faa Lov til at gaa paa deres Ben; Jeg erindrer fra en Valgdag saaledes var Kommen for vant til at køre med den sædvanlige Gaardmand, saaledes var nemlig i høj Grad Konservativ, altid paa at til at forevare det fra Fædrene nedarvede, og som saadan var det nemlig at komme til at køre med en Venstremand.

Kl. 10 begyndte Valghandlingen med at den Kgl. Borgmester ringede med den store Klokke for at faa Ro, hvorefter han oplæste det Kgl. aabne Brev, om Rigsdagsvalgs afholdelse, og Kandidaternes Navne, og Navnet paa Stillerne. Derefter fik Kandidaterne Ordet, og holdt man hoven længere Tale som til Sidst kraftig afbrudes af Tilhørerne, og til Rund Bolgerne gaa højt. Naar saa endelig efter lang Tids Forløb at Talerne naaede til Ende, og Stillerne for de forskellige Kandidater Ja, og da mange af disse holdt af at høre sig selv Tale, Rund Kl. blev baade Lyd for Afstemningen Rund begynde, og denne Runde til Sidst trakke ret lange ud.

~~Stemmeringen paa Valgd~~ Selve Stemmeringen foregik jo den Gang paa en lidt anden Maade end nu, idet det ikke var hemmelig som nu. Der var udfærdiget Protokoller med Valgernes Navne, inddelt i forskellige Sogne, og indrettet med ligesaamange Rubrikker som der var Kandidater. Og naar Valgene naaede frem til Valgbordet opgav de Rum Høje eller Venstre, og navnet i Rubrik blev saa udfyldt af Protokolføreren med et Kryds ud for vedkommendes Navn paa den opgivne Kandidats Navn. Det kunde i den Tid, navnlig i Grænsens bevægede politiske Tider godt koste noget at afgive sin Stemme. Politik kunde i de Tider sætte Splid mellem Brødre, og mellem Familier, ja et helt Sogn kunde komme i Oprør, naar de politiske Bølger gik høj, ja selv her i Sneum, som i Forvejen er stedmoderlig behandlet med Hensyn til Opland idet Byen er omgivet med Vand paa de to Sider, og Nabobyerne Kolding og Vejle ligger temmelig nær, skulde man synes at det gjaldt om at bevare saa mange Landboere som muligt for Handelen, og Omsætningens Skyld, men dog generede en stor Købmand og i Sneum, og ikke ved i den Tid at tage Skade paa en Vogn og med en 4 Hesters Pisk, bogstavelig piske alt herad der bød Vensterbinder ud af Gaarden, det nyttede; at mange Rørende Gaardmænd kørte til Kolding og Vejle og handlede og lod Forretningsbyen gaa, og selv en Dyrtidstilstand som vedvarede i flere Aar, og egentlig først nu er ved at

vaagne op af, saasnart vare blandt Elektricitetsværket, som leverer Lys og Kraft til hele Oplandet, lige fra Gudsø ved Kolding til Vinding ved Vejle. Saa den Glade har Beboerne i Omegnen jo stadig Forbindelse med Fredericia, som for en Gang Skyld paa det Jævnkt er kommen foran. Valgdagen kunde paa de Steder, vare meget bevæget, og mangt et gammelt Venskab eller Fjendskab blev opfrisket den Dag, naar Sindene nu blev satte i Bevægelse. Foruden Byens faste Beværtningssteder, var der paa Grønningen langs med Voldvolden rejst flere Telte hvor de vaade Varer flød i stride Strømme, og Humøret stod højt naar der ved Aftenstid spandtes for Vognen, for atter at naa Hjem til mere fredelige Egne. Man bør erindre den Gang var det Kun Manden det gjaldt, man havde ikke Kvinden med til at gøde Øllet paa de gjorte Vandt, og nu foregaar Afstemningen hjemme i Stuen eller hvor det findes Forsamlingshusene. Den Gang betragtede Valgdagen som store Festdage med Festhud overalt, nu foregaar det under jammer Former, navnlig for Landkommunernes Vedkommende. Foruden Valgdagen var i Reglen ogsaa de tilbagevendte Markedsdage Festdage, navnlig Efteraarsmarkedet i November Maaned, ja jeg ved godt at den bliver benævnt paa Smidbaandet ~~ved at~~ der i Forbindelse med Fredericia navnes Ordet Marked, men der har været store Markeder, som afholdtes paa Danmarksgade fra Købmagergade langs Riddergade helt

op til Volden, Paa lange Danmarksgaden var opstillet Boder
Sottemagen, Skomagen, Sandsvarre, Vagtetts. Lykkeboder,
Gjenthandlere, og i Riddergade opstillet forskellige Forlystelses
etablissementer som Kampedamen, Damen uden Underkrop,
Vokskabinet og Spejlkabinet, for paa Pladsen hvor nu Missionshuset
er opført, at ende med 1 og til S.den 2 Karrusseller. Der var
Liv i Byen den Dag og naar d'Hrr Damen begyndt Aftenen
i Dansetelten Ferrup, eller i Kronprins Frederiks Sal.
Kolminered Lystighiden, ned og dreje Bondepigerne,
var den Gang et Slagord. Jeg erindrer, at en saadan Markeds
dag Rostede mig en Omgang Tryglt, men den var jo alligevel fortjent, jeg
var begyndt at gaa i en lille Pigeskole hos en Enkekone, Madam
Jørgensen, som boede i Købmagergade i den gamle Dreje Schmidts
Ejendom, Hjørneejendommen hvor nu Købmand Freundt bor, og jeg husker
at de vi kom til Skole Vil Eftermiddagen, var de begyndt at opstille
Boder, og i Stedet for at gaa i Skole, var vi et Par Skolekammerater interesserede
i at see paa Herligheden paa Marked, vor Kundskab til S.den var jo
ikke paa stor, omend Alder var jo heller ingen høj Alder, og vi maatte først
i Skole da de øvrige gik Hjem, naa den skulle ikke noget særlig der
udover at Madam Jørgensen selvfølgelig skældte os, eller rettere sagt
skammede os ud, fordi vi ikke passede vor Skoletid, nej vi vare gik
dist den førstkommende Søndag, Hjemme havde jeg ikke vaagt at
sige den Markedsoplevelse, Men Søndag Eftermiddag kom vor lille Veninde
Nina Borgaa Dreje Schmidts Datter, de to var nemlig Jævnaldrende,

og hun kom for at invitere Sant ved paa Spadseretur, ved Synet af mig spurgte hun uden egentlig at vilde gjøre noget Forbrud for mig, „naa du var nok ikke Mandag i Skolen?“ ja det er ogsaa mere morsomt end at gaa i Skole. Sikken Explosion det skete, jo det kan bedre tænkes end beskrives, hvad spurgte min Far, som netop var i Nærheden, hvi han ikke var i Skolen? og saa maatte jeg fortælle Situationen, jo fortalte om vor Vandring paa Mærket. og Forsømmelsen fra Skolen. Og Resultatet blev, at min Ende blev ærmet, naa jeg gjorde jo indrømme at den var fortjent, men skam saa jeg til Frk Schmidt, i lange Tider, jeg betragtede hende som Opsynsmanden til min Afstraffelse, at jeg selv havde Skylden faldt mig den Gang ikke ind.

En anden Sidrageise fra den Tid af en anden Art minder mig i Dag, Det var den Gang almindelig at Folk eller samlede Mennesker sammen langs Stranden ved Sandal, og Bedstefaderen og en anden Gudfrygtig Mand Peter Knudsen havde en Søndag faaet samlet en temmelig stor Forsamling, som Sant Olie stod og Kogte ved Katekismen, bemærkede Peter Knudsen mærkede mig over at vilde klemme Sant Olie i Øiene, og saa skreg han, det synes jeg jo var Synd, og vilde jo gjerne hjælpe hende i fald mine Kræfter havde været hertil, saa siger Bedstefaderen til mig, „Jeg dog den Stoppenaal Dreng, og stik den i d. R... paa Peter Knudsen, synes du ikke det er Synd som han mishandler Sant.“ Og hvorligere end det kan beskrives, tog jeg en temmelig lang Stoppenaal, og var ikke sen, men stak den paa Mandens meget Kjødfulde Del, med et Brøl vendte han sig mod mig med Vanvittet „Din Satans Dreng, hvad er det enda du gjør!“ og vilde fange mig en Lussing, som Bedstefaderen afskjærede med et

ikke Lösthrichan, mu.

Kgl Consumptionsbetjent Niels Madsen Sagh og Hustrue Maren Sagh født Møller, ved Testament, oprettet den 26 Maii 1790.

Art 1.

Overensstemmende med Testamentets Bydende skal af Legatkapitalen, som ved Afslutningen af Regnskabet for 1853 udgjorde 4,335 Rd 19 ß. Renten af 1000 Rd, eller for Tiden 40 Rd, anvendes til Svenstrups Sogns danske Skole, og til den Ende af Legatets Bestyrelse udbetales Skolecommissionen.

28

Der kan jo lade hans Sant være i Sted; og saa blev der spist Aftensmad og drukket Punsch om Aftenen, og saa var den Historie ikke længere, men jeg synes det var valdig ojer, men mon Bedstefader burde have baaret sig saadan ad, og forledet mig til saadan Gjerning.

Min Skolegang vil jeg for Eftertidens Skyld fortælle lidt om. skiondt den gik for mig som for saa mange andre. Som 7 Aarig Dreng maatte jeg med min Moder ved Haanden i Drengeskolen. Datidens Skolemester i Sortiden hed den Svenstrups Skole (~~[illegible]~~ Lösthrichan ~~[illegible]~~ Skolen) ~~[illegible]~~ blev der tillagt en Legatportion 50 Daler, for hvilken Sum der saa længe Byen og Skolen vedvarende skulde holdes en Lærer, saadan at Skolen aldrig skulde mangle en saadan, jo det var i 1775, man kunde holde en Lærer til den Pris, og at Lærer var tilstrækkelig i hvert Sogn. Senere ved Omordningen af Skolevæsen efter Forslag af Dr Overlærer Johansen og Biskop, daværende Sognepræst Gotsche ved Kirkeby Kirke, blev det forandring. Der var nemlig nogle der hed Frie eller Fattigskole, hvor Undervisningen var aldeles gratis, hvorimod der blev betalt for Undervisningen i de øvrige Skoler. Ved den hos foretagne Omordning blev Kirkeby Skole Skole for Sigers og Svenstrups Skole for Drenge. Og siden er Skolevæsenet blevet saa stor at der Gang paa Gang er foretaget Udvidelser. Af Lærere fra den Tid vil jeg gjerne omtale 2 som særlig har brandt sig ind i min Erindring, nærmest ved deres Ejendommelighed, Peder Sadolin, der for mig at være min dr heldige Lærer. Din ens Hr. J.

havde den ejendommelighed, naar han kom ind i Klasseværelset om Morgenen efter at affört sig Overtøjet, indtaget sin Plads ved Kathedret, saa blev Piben stoppet, Piben var hans uadskillige Ledsager, baade i Klassen og i Fritimerne. Derefter fremtog han af sin Inderlomme en graa Lommebog, som han laa foran sig paa Kathedret, og sagde meget høitideligt, „Naa nu skal vi see hvormange der skal i den graa Bog i Dag" det var for ham, som gjaldt det om at faa saa mange Efterskrifter som muligt, dertil benyttede han nemlig Bogen. Saa blev Protokollen taget frem, og gjennemsøgtes meget grundig, for at finde en der var flittig i Skrivemaader, dersom det nu havde været for at hjælpe vedkommende frem med gode Karakterer, saa var det jo bigtil, men paa denne Maade distribuerede han jo mangen en Elev, som maaske var i Forvejen flittig nok i Skrivemaader til ved Nervøsitet, at blive uvis og daarlig. Ja, sagde han saa vi maa nok ned i Kalderen, hvorved han mente en af de der sad nederst i Klassen, og maaske havde været særlig uheldig Dagen i Forvejen. Saa slog han gerne ned paa en og fremsatte saa sin Spørgsmaal: det Fag, som der den Dag skulde arbeides med, Rundt Skriftskuen saa ikke svaret, blev han gjort ydelig Konfus ved at Læreren frembragte et langt Skrift, og udtalte, „naa saadan har du det, ja saa, husk der er paa „Apothekervagt i Dag, naa det kan du ikke, godt kan du saa sige mig." og saa fremkom han med et Spørgsmaal om Sving, som vi forlangst havde lært, og ved sin uheldige

Examinasion havde han nu opnaaet at Eleven var, i stedetfor
beskjæftiget, blevet saa overbevist, at det var umuligt af frygt for den
forestaaende Afstraffelse, som aldeles omgaaende paafulgte, ~~aldeles~~
tabte Ævret, og derfølgelig endte det med en Endefuld eller i
naadigste Tilfælde Eftersidden[x]. Derfor sender jeg ham en
venlig Tanke fra min sidste Examen, Afgangsexamin, som
særlig blev afholdt for de der blev Confirmerede om Efteraaret.
Jeg havde hele Dagen været huldig i alle mine Fag, og havde faaet
fin Karakterer, indtil sidste Time, hvor vi havde Verdenshistorie
nutjved den 1. De første Besvarelser gik godt, men saa blev jeg forelagt
et Spørgsmaal som jeg tænkte noget over, og efter hans Opfattelse
forlange, for pludselig Rom Flugt, og Bemærkningen, Hvad der
vil altsaa gaa ud af Skolen med daarlige Karakterer, naar
Kan den saa sige mig, hvad der var Rossinth Statsmand,
hvem, den Kunde jeg ikke Svare, derfor Karakteren den Dag var
alle mig 2 nigx, til Slut maatte jeg nøjes med md, en smuk Afslutning.
Den anden Lærer som jeg vil omtale, var Førstelæreren, Sørsten
Schrøder. I De Sider havde I Sognepræst ved hvem af Kirkens,
og I Kapelan, som var Valgt for Livstiden og Sat Skolelie med
tilhørende Embede og Egnskor Menighederne. Som Førstelærer skulde han
undervise i Religion i de øverste Klasser. Han som var Løitnant, var meget
rask paa det, var en underlig sammensat Natur. Paa den en Side gjorde
han ende et mægtigt Indtryk for Fattige Børns Beoplysning. Og endvidere
foranstaltede han afholdt et Par Udflugter langere bort, for at bilære

[x] eller i de fleste Tilfælde begge Dele.

Eleverne, blandt andet til en Fuglefiskerudstilling i Vejle, ved hvilken Lejlighed, han var saa venlig at give Eleverne paa Udstillingen at vi skulde der to Gange spille det øvrige Lærerne ment at vi jo havde øvet hvad vi vilde ha, men han ropte til daværende Lærer og Kordegn Vognsen, som ivrig opponerede imod enhver Gang at spadsere rundt paa Udstillingen: "Om jeg saa skal bære Dem derhen, saa skal vi dirigere!" Det blev dagt oppe paa Mollebakken, hvor vi gjorde Holdt, og opnød vore medbragte Madkummader. Og selvfølgelig Kom vi efter den Sekst atter paa Udstillingen. Ligeledes ved 6te Julidagens 40 Aars Fest udfoldede han store Anstrængelser for at bibringe den mødende Skare Oplysning om Vaccinationsloven, ikke alene Børn her fra Byen, men fra Sønderjylland og ja fra mange Egne kom Skarer herned den 5 Juli, der var i den Anledning ejet Sted mægtig Ekvipage, en stor dobbelt Bl. andet i Gadekrydset Gothersgade og Vimmegade, Overalt i Byen fandtes Lagervagter for eventuel indtrufne Sygdomstilfælde, Dem blev heldigvis ikke brug for i nogen større Grad. Byggeriet Frederica havde arrangeret en gratis Ølbod paa Hjørnet af Nørreveld og Kongensgade, som dengang henlaa som et Engdrag, og herfra udskænkedes gratis Øl til hvem der ønskede det af Gæsterne baade store og smaa. Særlig morsomt var det om Aftenen 5 Juli. i det Sønderjydske Pige Stue: Stue gik spadserede rundt paa Volden, syngende Sønderjydske Sange, efter at de havde henlagt Blomster og Kranse paa Mindesmærkerne over Kæmpegraven. Ja herlige National Fest har nappe været afholdt maar undtages 50 Aars festen i 1899. Hele Frederica By, Atmosfæren Hjem var aabent Hjerte og overalt stod Borene dækkede, Athmosfæren Gjemmed Bøer og Varer var velkommen.

Der blev i Illustreret Familie Journal skrevet om 50 Aarsfesten.
Ingen By i Danmark gjør saa mange Slag som Frederikia, og ofte
Fest er aldrig afholdt paa Dansk Grund; men Runde det skrives i Aaret
1899, saa Runde det med Ligt saa ofte Grund skrives i 1889.

Saadan Kunde Præsten være som Mennesker, som Lærer var han af en anden
Støbning, hans Timer faldt fra Kl 11-12 og fra 1-2. Naar han traadte ind i Klassen,
Kl 1, og han med sin Stok i Kathedret, og alle vi Elever sprang op som maa
Smaa af en Æske, efter at have hængt sin Frakke, Hat og Stok paa Knagen, tog han
det tilstedeværende Spanskrør, og med det i Haanden spadserede han
langs Skolebordene, hvor vi Elever maatte lægge Hænderne op, og smøge
Skjørtærmerne op for at han Kunde se om vi havde vaskede Hænder, reneede
Negle, og rene Skjørtærmer, og Vee den Utaktfel som ikke opfyldte disse
Betingelser, for saa faldt Spanskrøret pramt til Slag over den ulykkelige
Haand, og det Kunde jo nok gøre ondt, jeg selv blev dog forskaanet for den
Ingang, takket være mine omsorgsfulde Moder, som nok skulde sørge for at
mine Skjørtærmer, navnlig Linningerne ved Haanden var rene, og rensket
midt jeg altid paa Skolen. Nej, det det Knib mere med var hans
yndammelige Maade at Examinere paa, først gjaldt det om at kunne
Forexempel hvad Salmer vi havde lært og gennemgaaet, ved Skoleaarets
Slutning Kunde det jo godt være mange. Men, – naar saa dette Spørgsmaal
var besvaret, saa Kom gerne Hvad eller hvordan begynder Salme Nr. 130,
eller et andet Nr, naar saa det var rigtig besvaret, det var jo ikke det værst,
men saa Kom Spørgsmaalet, hvordan lyder 5te Vers af det eller det Nr,
saa Kom Vanskeligheden, for det Kunne jo let volde Besvær med at finde ud

hverlidet de forskjellige Dele kom efter hinanden, men Præsten vilde jo have at vi grundig skulde vække os ind i de forskjellige Opgaver som han tildelte os.

Særlig Salmen Om Christeligheden, hvoraf jeg vakte os mange Skrader, og den Salme var hans Yndlingssalme, den Sang vi regelmæssig hver Mikkelsdag, paa de Dage da vi havde Præsten til Religionsundervisning. Kunde det ikke besvares omtrent Omgaaende blev Synderen bedt om at tage Plads henne ved Katthedret med Ansigtet mod Vægen, og der kunne somme tider godt stoa mange i Timens Løb, naar Pl mangede eitha to Minutter i 2 var Overhøringen gamle forbi, og de resterende Minutter brugtes til Afstraffelse af de formastelige. Præsten sendte saa gjærne Øinene rundt i de forskjellige Klasseværelser efter et Spanskrør, dersom der intet fandtes i det Klasseværelse hvori vi for Øieblikket var indesluttet, det skulde være langt, eirka 1a 1½ Meter, fandtes et saadant ikke, tog han en Skilling op af Lommen, og saa maatte Øinenavn til Købmanden paa Hjørnet efter et saadant, og naar han fik det. Hænde, flakkede han dit gjærne eirka 3 Gange, tog Synderen i Nakken, og Spanskrøret susede nedad Ryggen, paa Tilkommende, saadan at Slagene faldt langs Ryggen ned til Enden, hvor det jo ved Hjælp af Flakken kunde nøjagtigt antagelig. Ja saadan var han en gjerdommelig Mand, han blev senere Præst i Mariager, hvor han fordrev mest sine Dage i Opposition med sin Menighed, blandt andet stod der en mægtig Strid om Kirkens Bygning, om hvorvidt det skulde forstaas.

Du maa ikke, eller du skal ikke, og Børgerne gik til Siden ret højt. Han havde en høj elskelig Hustru, som tit gjød Olie paa de oprørte Lidenskaber, hun var en i hij Grad varmhjertet og godgjørende Kvinde en Kvinde som

bragte Glæde til mange fattige og Syge, var som en Solostraale i mangt et Hjem, baade her og i Omegnen. Hun var Datter af forlangst afdøde Fabrikant P. H. L. Bloch og Hustru Thorvaldine Bloch, født Hundevadt, gaaende Sagerne af de landskendte Bloch og Andreasens Bomuldsfabrikker i Sneedieja. Jeg omtaler blandt andet hende og hendes Søster nuværende Frue Olgaard Kjøbenhavn, fordi for at overordentlig stort og smukt Juletræ som de to Søstre sendte til vort Hjem, en Juleaften sig saa ikke saa lidt Syg, forresten det eneste Juletræ som jeg som Barn saa i vort Hjem, der var den Gang ingen Skade til slige.

Da jeg nu har berørt Juleaften kommer jeg saa omtale hvorledes en Juleaften Forløb i vort Hjem paa den Tid, altsaa i min Barndomstid. Forventningen om Jul var vel fuldt ud lige saa megen imødesét med Glæde, den Gang som nu i Barneverdenen, men neppe saa glansfuld som nu, hvad Gaver og Godter angaar, de kendte ikke. Men hvor forunderlig Tiden dog kan forandre sig, den Gang var Indtægterne kun smaa, Fader som var Lagerexpedient paa Bloch og Andreasens Fabrikker, kom Hjem hver Lørdag med en Ugeløn paa 12 a 14 Kr, kun en ringe Sum i Sammenligning med vore Dage, men trods den ringe Indkomst, havde mange Familier og jeg kan vel sige de fleste, dog Raad til at faa en Juleglæde, i vore Dage kan der ingen faa Raad til slige. Gaasen blev i Regelen slagtet en halv snes Dage før Jul, og det var jo en Festdag, da skulde vi jo tidligt op, Kl ½ ti Kom Stiftsbryggeren kørende med Delikventen, og Moder og Tante havde forlangst varet i Aktivitet med at faa Skoldevandet kogt i den store Gryde stukket i Vaskehuset. Under Gaasens Skærgang og Nyslendt blev den tram-

portet igennem Gangen og anbragt i Gaarden hvor den smaastunde fik Lov at passe sig selv indtil Slagteren kom. Ved hans Ankomst var vi Børn mere modige og turde gaa ind i Gaarden til Grisen vi gerne i vor Barndom ved at se ham spande Roggrut om Land, hvori han havde sine forskellige Mordapparater Knive og Hvessestaal og efter at Kniven, navnlig Stikkniven, en uhyggelig lang Kniv syntes vi, var særlig blevet præparert, blev der langt en Snor om Grisens Snude og saa kom Dødsøjeblikket hvor den blev dræbt hun til og Kastet af Slagteren og en Medhjælper op paa en Stige paa et omvendt Kar, Bagbenene snoredes sammen for at den ikke skulde gøre for mange Spjæl og Stødet Snuden sammensnøredes lidt der, dog nogle ganske skrækkelige Hyl, Sank stod pigget med en Spand og Ske, og en Spand pen Vand, og paa et Vink af Slagteren, kom hun hen til Grisens Hale og i samme nu snittet han en lang Gang i Grisens fede Hale, for derefter at støde Kniven dybt ind i for at faa aabnet for Blodaaren, og taget stode til Hjertet, en stærk Bevægelse gjennemtrængte og gennemrystede Flæskekolossen, ved Snittet, men nu strømmede Blodet strømmende i Spanden som Sank imens i Børnestedet og samtaledem hvormange sort Pølser der vel kunne blive af det udstrømmende Blod. Naa endelig kun Sekunder Sortet, laa Grisen Død og nu blev Karet vendt om, og fyldt med kogende Vand, og Grisen langt over, og nu foregik en Renselsesproces, og Skrabning uden lige.

Men nu var det paa Tiden at Skolen kaldte disvarre, dit havde vært adskilligt mere morsom at blive hjemme, og sært paa Gresen, men i Skole skulde vi; ved Hjemkomsten hang saa Gresen rengjort og opstraaret paa en Stige, og alt Indmadin opredt rundt i Vaskerhus, hvor Tante var vrij beskæftiget med at rengjøre Sølv, til de dirrer Sølver, ja bare ved Tanken om Herligheden, Kvinne man blive ontter. Næst Middag serverede Sortepølse, hjemmelavet en delikat Spise. Noa det var jo et lille Tidsspring, men med Gresslagtningen begynde Forberedelsene til Julen. Flasket blev saltet ned, Sølv og forskellig Slags lavet, og Ribbenstegen blev hengsat, bestaaende til Juleaftensmad, sammen med hjemmelavede Medisterpølser, en Hemmelighed, med hvilken Delikatesseforretningerne Prodengte er forbudt at regne, hvorken i Smagen eller Aromaen kan deres tillavede Produkter staa Maal med de hjemmelavede. De sidste Dage før Jul, blev bagt Julekage. Herlig kage, men ikke som nu, hvor der kage masser af forskellig slags, ja nu kunne der en Gravhed uden lige, man skulde tro at Verdens Ende fulgte med Julens Udgang, saadan formes der i en forgangen Tidsalder rundt, at naar vi saa endelig naar Jul er mange Husmødre for overanstrengte saa medtagne, at de ingen store Sans har for Julen, men kun trat, trat og atter trat.

Juleaftensdag bagtes der Æbleskiver, og da ikke alle havde en Æbleskive pande tilraades den lid brugte 3 og 4 Familier. Ved Middagstid blev Ribbenstegen og Julemaden sat over Ilden, og nu længtes vi Børn ligesaamegit efter Aftenen, som Børn nu om stunder, og i ventet hvorken Gaver eller Juletræ, Kl 3 meldt Juleklokkernes

Stemningen at Julefesten var ved at udbryde, og i Stemningen som nu herlig Stak vi Minutterne til Faders Hjemkomst. Han kom jo ikke før Hjem Jordi dit var Juleaften. Endelig kom Øjeblikket da Bordet var dækket, Fader omkranset, og vi spiste af Hjertelyst, naar vi spurgte Fader om Juletræ og Julegave, saa svarede han at gamle vor i glad for at i kan faa noget at spise, i kan tro at mange smaa Børn vil være glad for at have det som jer, og det kunde jo være vigtig nok. Naar efter endt Spisning kom Bedsteforældrene op, og saa blev der spillet Mik om Pebernødder, og det fik vi ellers ikke Lov til at spille Kort med de voxne, eneste paa Aftenen var vendes kaffe med varme Pebkager og Julekage, og det synes vi jo var særlig Højtidelig vi var jo ikke vant til større Selskabelighed. Og der faldt også lidt rosin godter af fra Bedsteforældrene. Og Klokken blev mange før vi kom til Ro, for 1ste Juledag, var vi som Regel i Kirke om formiddagen.

Naar jeg for omtalte Skoletiden maa jeg vedføje, at der den Gang var et Kor af store Drenge, som sang i Kirken til Begravelser Skriftemaal og lign. Det skønne jo helst være velsvarne Drenge med gode Sangstemmer. Da jeg var i 6te Skoleaar, kom daværende Kordegn og Lærer Vognsen, og spurgte mig om jeg havde Lyst til at være Kordreng ved Kirken, det blev den Gang betragtet som en Hædersbevisning, det gav ingen Indtægt. I Efteraaret sammen med min Fader som begge gav Dem Tilladelse, mødte jeg saa hos Hr Vognsen, og blev indlemmet i Frelsetes Kirkes Sangkor. Kirkekor Hvorvel jeg nøjtes til min Confirmation, eller

Den her beskrevne Begravelse fandt Sted den 17 April 1904 ifølge Kirkebogen.

sattes til jeg 1/2 Aar for min Confirmation kom i Barbulaar.
Som Kordreng har jeg mange Gange, med Kammeraterne, gjort Opstilling ved Kirkegaardslaagen, for ved Begravelse at spænde Ligtog og Følgets Ankomst, for at spadsere foran Ligtoget hen til Graven, men vi istemmede. Hvor ved vor nar megen min Ende.
Det var dengang kun yderst sjældent at nogen kom ind i Kirken, det var en kostbar Historie, og derfor kun forbeholdt de mere velhavende Del af Befolkningen. Præsten holdt saa en Tale ved Graven, dersom den blev betalt derfor, ellers nøjedes han med at kaste Jord paa, og bad Fadervor. Fattige Mennesker blev ikke bragt til Graven med Sang eller Klokkeringning. Klokkens Lød hellerikke saa nar ved alle Begravelser. Frederiksø var forresten en af de første Byer, hvor den Vedtagelse gik at Klokken skulde lyde ved alle Begravelser. Ved en Begravelse i 1904 fra Fattiggaarden, blev vi 8 Mand fra Sjællandsgade tilbragt til at møde ved Sygehusets Kapel, for at bære en Afdød ind til Kirken, det var den Gang et Embedsbrev som kunde paalægge Byens Borgere og vi bar Kisten om til Kirkegaarden, der lød hverken Sang eller Klokkeringning, ankommen til Graven tog Præsten, Pastor Marnich sin Salmebog op igen og bad Følget synge den opgivne Salme, og holdt derpaa en hjertevarm og gribende Tale maaske mer hjertevarm end om den havde været betalt, og ved Slutningen udtalte Pastoren, at med Guds Hjælp skulde den herefter hvergang

en stride til Held, byde Klokkeringning vanset om det var fattig eller Rige. Og Menigheden skylder saalig Pastor Hannicke Tak for sit Arbeide i den Sags Tjeneste. Hvorved Forskellen paa Rige og fattige udjævnedes ikke alene udenfor men ogsaa inde i Kirken. Denne Kortjeneste gav Anledning til megt andet Arbeide, forexempel maatte vi møde Julaftensdag over Middag, og vare behjælpelig med at sætte Lys i Lysekronerne langs Kirkegulvet, det var til Sider ret besværligt, da Lysene jo skulde sidde lige, saa maatte de anvises med Papir for at faa dem til at passe i Kronerne, derefter skulde der sættes Salmenummer i Lysene, og alt skulde være i Orden til Gudstjenesten, saa kom Graveren og bad Degnen om Assistance med Kjørringen med Klokkerne, og saa maatte to af Drengene jo op til Klokkerne, ved den ny Gudstjenesten skulde vi ikke synge, der var et saalig frivilligt Kor af voxne, som sang ved disse, dennegod hørt Skriftemaal Søndag Morgen os til Ligsaavel som Attergangen Tirsdag Formiddag. Naar vi var færdig med Lysene og Salmenumre kom gerne Organisten, saa maatte vi bringe Fribilletter og Program rundt til de heldige, ~~som havde Billet til~~ ~~havde i Adgang til~~ til hans Julekoncert, som hver Aar afholdtes 1ste Juledag, at vi havde Adgang til Koncerten uden Betaling var en selvfølge, men vi manglede den Gang Forudsætning for at vurdere det gode. Jo der var megt

Extraarbeide, og alt udførtes gratis, som det lød den Gang til Lyder Ehr, eller Sole Deo Gloria. Ikke alene i det Forhold men overalt, oppaa indenfor Kirken gjorde Forskellen sig stærkt gjældende, og dette Ulighheden i rige og fattige, og et i høi Grad forhøiet Siggers gjorde sig gjældende. Ganske vist kan det hele ikke udelukkende skrives paa de forskellige Funktionæres Regning, idet de ansattes med kun en Portion af deres Løn som Gast. Præsten skeldt saa gode dem, ved de forskellige Leiligheder, hvor mange hver ønskede deres Assistance ved kirkelige Forretninger. Men helt galt blev det, naar Præsten Klokkeren en saakaldt Ekte grever, som slet ingen Nytte gjorde, hvor havde gaat hvad der med vanskelighed kunde tilkommes dem, kom Organisten, dersom hans Assistance ønskedes, men naar Bryllupet eller Begravelsen eller anden kirkelig Handling var endt, og Gæstene samlede i Hjemmet, kom mødte saa Kirketjeneren eller Gravernes Kone med en Bøsse under deres Gjal, og den ene havde assisteret ved Hen og Bortkørselen ved Kirken, og den anden været Bælgetræder, og saa maatte Bøsserne vandt til de forskellige Gjester, som saa efter Behag lagde deres Skaar, og helt under lig var det ikke om der i Bøsserne blev lagt adskillige Mark Kroner, da de fleste regnede dette her for noget ugjørligt.

Da Gastor Mannich tiltraadte sit Embede, begyndte han strax med at gjøre en Salme og Sal ved alle Begravelser, men dette faldt Overgraveren for Bryet, og han bad Præsten

om at lade vare, da det selvfølgelig ikke tør forlydte, Knasten holdt imidlertid paa sit, og fik ogsaa gjennemført sine Reformer. Endvidere maatte han ogsaa reformere paa Graverens paa Kirkegaarden, idet denne, dersom det var en Kattibegravelse mødte i sit lit snavsede Arbeidstøj, derimod skiftede han Tøjet naar det var en større Begravelse, dette gjaldt saavel Graverens paa Frimitatis som Graverens paa Assistens Kirkegaarden. Graverens ved Frimitatis var ogsaa villig til at gaa ind paa Knastens Forslag, hvorimod Knasten maatte true Graveren paa Assistens Kirkegaarden med Afskid for han bøjde sig for Knastens Anordning. Navnt Graven ved Frimitatis Kirke sjerte, som stammende ja de reformerte et underlig Kaudevalsk Sprog, det at vare Balgetrader, kaldte han at trine a Baller.

Naar der var Bryllup, og han skaldt Jungen som Balgetrader, holdt han gerne Udkig udenfor Indgangs Døren til Orgelet, og naar saa Karethen holdt udenfor Kirkedøren, skyndte han sig til som Flodt ved Balgen, idet han sagde: Noa Orgamist no lasser de kjører a".

Sommetider tilbragte gerne Knaben hjemme, da Moder jo ikke kunde undvære os, baade min Søster og jeg paa en Gang, og saa skiftedes vi til at være borte fra Hjemmet, iden anden Halvdel af 14 Dage var jeg

x skal vare Andelen,

Julehen hvis Moders Forældre paa Fyen, ude paa Stopnæs
Mark, de boede ved Hovedlandevejen imellem Middelfart
og Odense, cirka ½ Kilometer fra [illegible] Gjæstgivergaard
og Kirke, østre Midgelfart. Morfar var paa hele
Nordvestfyen kendt Smed, men bedst kendt under
Navnet: Mekanikeren, idet Morfar var i Besiddelse af
et meget stort mekanisk Talent, som gav sig Udslag bl. andet
har han opfundet og lavet den bekendte Renomaskine, hvor
man ved et Haandsving drejede Rensehaanen rundt og tillige,
og 4 Vinger gnistede, idet de drejede rundt Kornet bort.
Hjemme paa Værkstedet, han drev nemlig Sigtefabrikation i
Forbindelse med Kramme og Sigtetøj, og havde et stort Pas
paa sig for sine solide Kvalitet, som kunde staa.
Jorden. mange Aar inden at de tilvirkedes smeltede og
savede Morfar Modellerne ud de forskellige Hjul og den
skulde o Tøbe, og sendte disse til Odense til Jernstøberiet for
at faa dem støbte. Morfar var en fattig Mand og
havde ikke Kapital til at faa sig sikret med Ophavsret,
og ved at købe et Patent, og selv var han saa ufortrøden
at fortælle paa Støberiet hvad disse Hjul skulde bruges
til, dette forsømte at for han fik sin Maskine færdig, havde
et andet Firma allerede fremstillet hans Renomaskine,
ja saadan gaar det hvis Verden. Det gælder om at være
fremsynet. Saa Morfar opdrev stadig med sine Problemer.

Desvære fik Morfar en Muskelsygdom i Benene, som
endartede sig meget sørgelig, idet der var Ved hele Vejen
fra Kraet og helt ned til Foden, og snart meget,
og kun vanskelig kunde han stolte paa Benene, og gik
kun meget langsom, og med stort Besvær, Mormor
var den der satte Humør i Hjemmet, hun var en elskelig
og gavmildhjertet Kvinde, som beholdt et charmerende
Væsen lige til sin høje Alderdom. Hos disse kære Mennesker
opholdt jeg mig flere Gange i Sommerferierne, Morfar havde
til Søns Medhjælpere paa Værkstedet, og der var jo Adspredelse
nok. Om Morgenen skiftedes jeg gerne til at køre Mælkevognen
dels med Gaardmændene Hans Peter Jørgensen og Hans
Jørgen Jørgensen, nemlig hos den i det var de Liv og
glade Dage, han havde 3 Døtre, omtrent samme Alder som
jeg selv, og disse elskede jo gerne drille den lille Fyr, og
deres Vanskemod var altid, saa jeg snyde af en Gyde,
den Gade skal ingen Gyde dog ikke snyde. Selvfølgelig var det
i al Fredsommelighed, nemlig om Aftenen kunde jeg
nemlig skulde have Rødgrød, vilde de gemme min
Tallerken og Ske, da vidste jo jeg elskede den Spise, og saa
maatte jeg ingenting faa, naar saa kom den Moder
gerne tilstede og ordnede alt som det skulde være.

Forunderligt som vi Mennesker kan føre omkring her i
Verden, nu cirka 15 Aar efter disse skildrede, opholdt

gik mig i Odense og havde Barberforretning paa Hjørnet af Jernbanegade og Vindegade, og blandt mine Kunder en sandelig flink Mand en Hemmelgjessener Jørgensen, vi talte ofte sammen, og en Søndag Aften kom han noget sent ligt ved Lukketid, og havde der været i Forretningen, og tilligt meget varm, og da Forretningen var lukket, indvirkede paa Gl. den overfor liggende Kaldtvandsstation, og der i Samtalens Løb fortalte han, at han egentlig stammede fra Indelev Sogn, og hans Ejendom laa ved Kirkegaden, og ved nærmere at komme ind paa hans Fortælling, gik det op for mig at han var den Mads Jørgensen som jeg som Dreng kørte Malk med om Morgenen, og jeg maatte saa med til hans Hjem, og blev præsenteret for hans Hustru og Sigfrid, og vi stod jo ligesaa velkendt over hinanden, men det vakte jo Moro for begge Parter. Dette tilbragte Sommerferien her ude paa Landet, hvor det navnlig kun i August Maaned naar Høsten var begyndt Kunde være meget morsom at deltage i, med Stormet blev kørt Hjem.

Andre Aar blev Ferien tilbragt hos en Søn og Enkel i Horsens, ligeledes herlige Dage, hvor der blev gjort alt for at gøde os Børn saa meget som muligt, og de der var Børnene i Familien, om just ikke jævnaldrende, saa var det dog tilstede, og mangen Dag i Maanedsvis deltog vi i i Fællesskab. Som jeg fortalt Kunde

der vare megen Moro paa Vaskestedet hos Morfar, selv om det knebe for ham med at gaa paa Benene, men var Morfar Bommen til Sade paa en Skolebænk ved en eller anden Lejlighed naar der var Pennmede, saa kunde han dit huske jeg tydelig, mere jeg selv og hele Forsamlingen med at synge gamle Sange og Viser, han havde erhvervet sig flere smaa Sølvbægre som Præmier ved Skydning og ligeledes ved Udstillinger og et af disse brugt han naar det var ved saadanne Lejligheder, og naar Bægret var fyldt, saa han sit ophøjede Sede fortalt eller Sang, saa Kunde Jubelen naa og Morskaben naa højt, og saa var der ingen Ked af at vare i Tilhørerskaren.

Nes slutter der af
mens Legen er god.
og fortsætter saa ad Stave.
Skiø ellers at Gud,
dertil giver mig Mod.
og saa en lille
digterisk Stave.
Glædelig Jul, og et godt Nytaar.
dits Fader.

Anno domino XXVII.
Intet maa optrykkes uden Tilladelse
1950.